

næsten almindeligt Dnsfe i Hæren, ogsaa fra Befalingsmændenes Side; thi vi komme da til Noget, der i Virkeligheden maa siges at ligge Feltlivet nærmere, fordi Bevægelsen fra det ene Sted til det andet vil bringe en lignende Afvegling, som den, Feltlivet giver; hvormod Leirøvelserne ere et Baaud om Venet paa Dvøvesleirne, fordi man hver Gang skal tilbage igjen til Leiren, og det er for at komme bort herfra og bringe en Smule Afvegling tilstede, at man har tryet til større Dvøvesleir, der medføre de betydelige Udgifter, som have givet Anledning til Flertallets Udtalelser. Jeg tillader mig derfor at mene, at man ikke har Grund til Anse, naar Udbyttet af Leirøvelserne ikke i alle Henseender kan siges at være tilfredsstillende. Det skuldes i mange Henseender Forholdene, men jeg vil paa den anden Side udtale, at den Retning, som gaar gjennem den preussiske Hærs Uddannelse, den praktiske Uddannelse, som ogsaa beror derpaa, at man saameget som muligt beskæftiger Manden under Dvøvesleir, saaledes, at man ikke betragter Soldaterne som en Slags Maskiner, der ikke have Andet at gjøre end at følge med, uden at faae nogenjomhelst Oplysning om, hvad der egentlig foregaar, den har man ogsaa hos os mere og mere indset Nødvendigheden af at komme ind paa, og efterhaanden, som det trænger mere ind, og man giver Soldaten saadanne Oplysninger, at han stadig veed, selv naar han er i Reserve, hvad der foregaar omkring ham, saa at han, selv om han ikke er aktiv Deltager i Kampen, dog følger, hvad det er, der sker, vil han føle sig mere tilfredsstillt, end han nu manges Gang gjør, naar han kommer hjem fra Leirøvelserne. Bestræbelserne i Hæren gaa i denne Retning, og jeg tror navnlig, at der i de sidste 3—4 Aar har været lagt Bægt paa at gaa denne Vej.

Bust: Jeg kan ikke Andet end i hvi Grad føle mig tilfredsstillt ved, hvad der blev udtalt af det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (N. P. Jensen); thi han indrømmede, at mine Erfaringer, dersom de skreve sig fra 1868—70, maaske nok kunde være rigtige, og da det netop er i den Tid, jeg har gjort personlige Erfaringer i denne Henseende, vil man se, at det ærede Medlem bekræfter, at mit Udsagn fra den Tid er fuldstændig rigtigt. Da det imidlertid lod til, at Forholdet siden 1870 er blevet et andet i Leiren ved Hald end den Gang, skal jeg tillade mig at rette det Spørgsmaal til det ærede Med-

lem, om der ikke efter 1870 gives Geværøvels- og militære Anstandsøvelser i Leiren ved Hald, og om det virkelig er rigtigt at lade Folk hen paa disse Steder for at lære dem militær Anstand og Geværøvels?

N. P. Jensen: Jeg har allerede svaret det ærede Medlem paa hans Spørgsmaal, men jeg skal gjerne gjen tage det. Jeg gjorde udtrykkelig opmærksom paa, at Eftermiddagstimerne, for saa vidt der i disse holdes Dvøvesleir, anvendes til Geværøvels og Instruktion, men jeg skal tillige gjøre opmærksom paa, at naar Formiddagsøvelserne have strakt sig ud over Kl. 1, holdes der ingen Eftermiddagsøvelser, og at Eftermiddagstimerne foruden til Exercits anvendes til theoretisk Instruktion i Felttjeneste, og at de altsaa til en vis Grad dog stiftet nogen Nytte. Jeg skal indrømme, at Geværexercitsen kan være meget trættende for Mandstabet, men det er meget ofte, at det af Hensyn til Befalingsmændenes Uddannelse ikke kan undgaaes at trætte Mandstabet. Det er nemlig nødvendigt, at indkaldte Lieutenanter og Korporaler faae Dvøvesleir i at kommandere, og denne Dvøvesleir kan man ikke skaffe dem andre Steder end om Eftermiddagen i Leiren. At man saa maa bruge en Afdeling som Dvøvesleirapparat og maaske blive ved at gjøre om igjen, for at de vedkommende Befalingsmænd kunne faae den fornødne Dvøvesleir, er en sørgelig Nødvendighed, thi man kan dog ikke stille disse op og lade dem strige alene.

N. Jensen (Standerborg Amts 2den Valgkreds): Der er i Dag fremsat det Spørgsmaal, hvorvidt man anvendte Tiden under Leirsamlingen paa henfigtsmæssigste Maade eller ikke. Jeg kan efter min Erfaring ikke sige Andet, end at jeg maa give det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Bust) Ret, ligesom jeg ogsaa maa give det ærede Medlem for Randers Amts 2den Valgkreds (N. P. Jensen) Ret, idet han ligeledes indrømmede, at han, dersom Udtalelserne gjaldt Tidrummet 1868—70, ikke vilde benegte, at det havde sin Rigtighed; man brugte noget længere Tid til Enkeltmands Uddannelse, end man burde. Jeg har ogsaa havt Leilighed til selv at gjøre Bekjendtskab med Leiren i 1872, og saavidt jeg ikke husker feil, var det Samme Tilfældet i dette Aar. Det ærede Medlem sagde nu rigtignok, at man, dersom man kjendte Divisionsbefalingerne, vilde vide, at Enkeltmandsuddannelsen kun maatte vare i 2 Dage, men det skulde undre mig i hvi